

Därför lönar sig tillgänglighet i befintliga bostadshus!

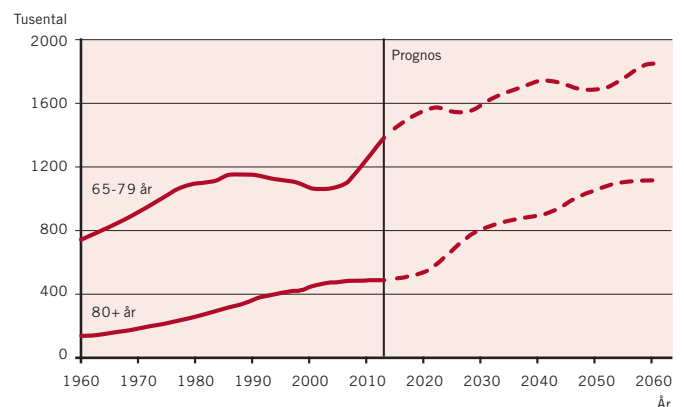
Den svenska bygglagstiftningen har idag höga krav på tillgänglighet och bostadsförsörjningen är ett allmänt intresse i svensk rätt. Boverket uppskattar dock att det i Sverige finns ca 70 000 trapphus utan hiss. I Göteborg visar aktuell statistik att endast 11 procent av kommunens allmännyttiga bostäder är tillgängliga!* Gissningsvis är situationen likartad även i andra kommuner.

ATT SÅ MÅNGA BOSTÄDER I SVERIGE ÄR OTILLGÄNGLIGA gör att äldreomsorgskostnader för kommuner och landsting snabbt eskalerar, då äldre inte kan bo kvar hemma eller behöver extra resurser för att överkomma tillgänglighetsproblemen. Situationen ger också en sämre livskvalitet för framför allt äldre, men även personer med funktionshinder, barnfamiljer med flera drabbas. Dessutom bidrar otillgängligheten i bostadsbeståndet till att runt 1 miljard SEK betalas ut i bidrag till individuella bostadsanpassningar varje år. Anpassningar som ofta tas bort när individen flyttar och därmed inte gynnar samhället i stort.

DEN DEMOGRAFISKA UTVECKLINGEN. Andelen äldre i Sverige, liksom i de flesta länder i världen, kommer att öka dramatiskt framöver. Under de kommande tio åren förväntas antalet medborgare som är 65 år eller äldre att öka med cirka 328 000. År 2020 fyller fyrtioåringarna 80 år och då börjar också den allra äldsta åldersgruppen att öka kraftigt för att i slutet av 2040 ha fördubblats till över 1 miljon!

* För att få T-märkning krävs att lägenheten har hiss eller är en marklägenhet, att det är inga eller låga trösklar och att badrummet är funktionellt.

Antal 65-79-åringar och 80 år och äldre 1960-2012 samt prognos 2013-2060

Källa: SCB. Sveriges framtida befolkning 2013-2060

VAD INNEBÄR DETTA FÖR SAMHÄLLET? Om åtgärder inte vidtas för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa det befintliga bostadsbeståndet i takt med den demografiska utvecklingen kommer vi med all sannolikhet att uppleva följande:

- Fler äldre som vill men inte kan bo kvar hemma
- En kraftig ökning av antalet särskilda boenden
(En beräkning från *Bo bra hela livet uppskattar att behovet av särskilt boende/vård& omsorgsboende kommer att öka med 50-70 procent mellan 2005 och 2040*)
- En kraftig ökning av utgifterna för hemtjänst som ska hjälpa de äldre som bor i otillgängliga bostäder
- En ökning av det individuella bostadsanpassningsbidraget

Allt detta leder till kraftigt ökade utgifter för samhället!

DET LÖNAR SIG ATT TILLGÄNGLIGHETSANPASSA! Beräkningarna nedan visar på den besparing som man skulle kunna realisera inom äldreården i en medelstor svensk kommun (Örebro) genom ökad tillgänglighet i boendet. I beräkningen antas att 88 av 961 personer inte behövt flytta alls till särskilt boende, och att flyttning till särskilt boende för resterande 873 personer skjuts upp med 1 år. Besparingspotentialen för Örebro kommun landar på närmare 494 miljoner för hela treårsperioden, eller drygt 164 miljoner per år. Från den summan ska kostnaderna för tillgänglighetsanpassningar dras, kostnader som varierar efter behov och typen av anpassning.

I exemplet Örebro blir nettovinsten för kommunen över en treårsperiod 345 miljoner eller 115 miljoner per år. Denna beräkning baseras på att anpassningskostnaderna för att skjuta upp flytt till särskilt boende och undvika 10 procent av dessa flyttar hamnar på 149 miljoner.

En liknande studie från Göteborg visar att "avseende de 17 908 lägenheterna i Göteborg där äldre bor som inte är tillgänglighetsåtgärdade finns ett break-even på 210 000 SEK per lägenhet där det bor en person som är +65 för att det ska vara samhällsekonomiskt lönsamt att genomföra tillgänglighetsåtgärder". Besparingspotentialen för kommuner och landsting kommer dessutom att öka i takt med att fler och fler bostäder görs tillgängliga. Detta eftersom investeringarnas livslängd ofta är mycket lång (ca. 25 år för en hiss).

Copyright © KONE Corporation

VÅRT FÖRSLAG. Ett statligt investeringsstöd till hissinstallation och andra tillgänglighetskapande åtgärder bör införas så snart som möjligt. På så vis skapar man förutsättningar för att göra det befintliga bostadsbeståndet mer tillgängligt och undviker därmed kraftigt skenande utgifter till äldreården.

Utredningen *Bo bra hela livet* (SOU2008:113) föreslog ett tillgänglighetsbidrag, men förslaget ledde tyvärr inte vidare. Vi anser att ett statligt investeringsstöd enligt *Bo bra hela livet* behövs eftersom det saknas ekonomiska incitament för fastighetsägarna att göra omfattande tillgänglighetsinvesteringar. Sådana investeringar ger i störst utsträckning direkta samhällsekonomiska vinster för kommuner och landsting – inte för fastighetsägarna. Boverket påpekar tvärtom att avsaknad av hiss ofta bidrar till att fastighetsägare undviker större nödvändiga ombyggnader, eftersom de då får krav på att installera hiss.***

Tillgänglighetsstöd finns redan i flera europeiska länder däribland Finland. Eftersom stödet i Finland har fallit väl ut har, trots vikande konjunktur, de avsatta medlen ökat från nuvarande 20 miljoner euro per år till 24-28 miljoner euro per år för perioden 2014-2017.****

Alternativ 1: Alternativkostnaden, inga tillgänglighetsanpassningar				
	Antal	Kostnad/person och år, SEK	Kommunens kostnad under 3-årsperiod	Investeringskostnad för tillgänglighetskapande åtgärder
Invanare med beviljad hemtjänst 2009	3455	121 992	1 264 447 080	0
Boende i särskilt boende	961	556 332	1 603 905 156	0
Totalkostnad alternativ 1			2 868 352 236	
Alternativ 2: kostnad vid tillgänglighetsanpassning av bostäderna				
	Antal	Kostnad/person och år, SEK	Total kostnad/person under 3-årsperiod	Total kostnad för 3-årsperioden
Hemtjänst enl. alt. 1	3 455	121 992	365 976	1 264 447 080
10% som ej behöver flytta till särskilt boende (kvar med hemtjänst)	88	121992	365 976	32 205 888
Uppskjutande av särskilt boende, hemtjänstkostnader	873	121 992	121 992	106 499 016
I särskilt boende, 2 år	873	556 332	1 112 664	971 355 672
Totalkostnad alternativ 2 före avräkning av investeringskostnader för tillgänglighet				2 374 507 656

** Källa: Ekonomisk analys, *Gör bra för äldre*, Pwc/FoU i Väst

*** Bättre koll på underhåll, Boverket, oktober 2003

**** Program för att förbättra äldres boende 2013-2017, Miljöministeriet, Finland

Källa: *Ett samhälle för alla*, Lillian Müller

Om du är intresserad av att veta mer, kontakta oss på Hissförbundet:
charlotte.teglaard@tebab.com / 072 501 25 22

HISS
FÖRBUNDET